



INŠTITÚT PRE VÝSKUM
PRÁCE A RODINY



NÁRODNÁ LINKA PRE ŽENY
ZAŽÍVAJÚCE NÁSILIE
0800 212 212



KMC
KOORDINAČNO-METODICKÉ CENTRUM
PRE PREVENCIU NÁSILIA NA ŽENÁCH

Tlačová správa: Násilie na ženách a v rodinách verejnosť nahlasovala viac v období pandémie koronavírusu

Bratislava, 1.7.2020 - Celkový počet hovorov na Národnú linku pre ženy zažívajúce násilie (NLŽ), ktorú zabezpečuje Inštitút pre výskum práce a rodiny (IVPR) za uplynulé tri mesiace, kedy sme na Slovensku mali vyhlásené mimoriadne opatrenia kvôli pandémie, sa v porovnaní s minulým rokom **zdvojnásobil**. Poradkyne pôsobiace na NLŽ, ako aj analytičky Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia považujú za jeden z dôvodov nahlasovania domáceho násilia aj **zvýšenú medializáciu existencie násilia** na ženách na Slovensku.

Problém domáceho násilia, ktorý Organizácia Spojených národov nazvala „*tieňovou pandémiou*“, patrí k najzásadnejším porušeniam ľudských práv vo svete a Slovensko nie je výnimkou. Za posledných 12 mesiacov zažilo 243 miliónov žien a dievčat (vo veku 15 - 49 rokov) na celom svete sexuálne alebo fyzické násilie. Ako pandémia COVID-19 pokračuje, tento počet bude pravdepodobne narastať a bude mať mnohonásobný dopad na životy žien, na ich sexuálne a reprodukčné zdravie, ich duševné zdravie a ich schopnosť podieľať sa na obnove našej spoločnosti a hospodárstva.

Podľa pravidelného monitoringu volaní na NLŽ sa počty hovorov od nových klientok, ktoré na linku volali prvýkrát v tomto období pandémie dvojnásobne zvýšili. Klientky častejšie pociťovali frustráciu, beznádej a strach v izolácii svojich domovov. Páchatelia násilia často nenosili rúško na verejnosti a tak ohrozovali zdravie svojich partneriek, najmä v prípadoch vekovo starších osôb, čiže osôb, ktoré sú najrizikovejšou skupinou. Taktiež sa často objavovali prípady eskalácie domáceho násilia práve pod vplyvom alkoholu. V tomto období sa poradkyne NLŽ snažili ženy podporovať, povzbudzovať a hľadať bezpečné možnosti existencie v jednej domácnosti s agresormi. Mnoho žien používalo vlastné stratégie ako zvládnuť stres, častejšie siahali po rôznych prírodných liekoch na depresie a stavy úzkosti. Poradkyne sa snažili pomáhať s vytváraním bezpečného plánu na prežitie a prípadný únik. „*Obete domáceho násilia sa ocitli v ešte väčšom ohrození, nakoľko práve koronakrízu zneužili agresori na to, aby mali ženy pod neustálou kontrolou. Osoby páchajúce násilie často sponchybňovali šancu nájsť akúkoľvek pomoc v tejto situácii, snažili sa tak ženy zastrašiť,*“ uviedla Mária Víteková, vedúca Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vydalo ešte v apríli uznesenie, ktorým nariadilo VÚC zabezpečiť zariadenie núdzového bývania, kde by sa mohli ubytovať ženy akútne ohrozené násilím a ich deti. Toto zariadenie malo zabezpečiť možnosť bezpečnej karantény a testovania tak, aby následne mohli klientky ísť do konkrétnych krízových centier. Podľa zistení sa tak však neudialo a tak mnohé ženy a ich deti sa museli spoliehať na pomoc od rodín, blízkych, susedov.

Čo sa týka jednotlivých druhov násillia, ktoré ženy v posledných mesiacoch zažívali, väčšinou sa jednalo o kombináciu viacerých druhov násillia a ohrozenia. No v porovnaní s minulým rokom NLŽ zaznamenala viac ako dvojnásobný počet telefonátov s identifikovaním **fyzického násillia a psychického násillia**. Častejšie sa v telefonátoch objavovalo **nebezpečné vyhrážanie** a vysoko vzrástli aj počty telefonátov od žien, ktoré zažívajú násillie po rozchode. Najčastejšie bol ako agresor uvádzaný manžel, potom partner a ex-partner/ex-manžel. Ukázalo sa tiež, že pribudli počty hovorov od osôb, ktoré zažívajú **domáce násillie**. Ide o osoby, ktoré zažívajú násillie od svojich dospelých detí, taktiež od súrodencov, rodičov, alebo iných príbuzných ako aj susedov.

Pomoc takýmto osobám je ešte oveľa zložitejšia, nakoľko mnoho ubytovacích zariadení a poradenských centier sa venuje primárne ženám zažívajúcim násillie v partnerských a manželských vzťahoch. Ubytovávajú ženy, ktoré zažívajú násillie od partnerov/ manželov a tiež býva podmienkou ubytovať ženy, ktoré majú deti, samotné ženy ubytovať býva problematické. Počet hovorov od osôb, ktoré zažívajú iný druh násillia sa oproti minulému roku takmer strojnásobil. Takýchto hovorov eviduje NLŽ v období od marca 2020 do konca mája v počte 58 telefonátov, kým v minulom roku v tom istom období NLŽ zaznamenala 22 takýchto telefonátov.

„Je nesmierne dôležité, aby sme aj v prázdninovom a dovolenkovom období neprestali byť maximálne všímaví voči akýmkoľvek formám a prejavom násillia v rodinách. S pomocou a podporou príbuzných, priateľov, kolegov, susedov a s angažovanou a rešpektujúcou spoluprácou polície, sociálnych a zdravotníckych pracovníkov i médií máme omnoho väčšiu šancu komplexne a dôstojne zvládnuť problém násillia v našej spoločnosti,“ zdôraznila riaditeľka Inštitútu pre výskum práce a rodiny, sociologička Silvia Porubánová.

Práve polícia je jednou z hlavných inštitúcií, ktoré majú byť nápomocné v problémoch domáceho násillia. Počas obdobia karantény bola verejnosť vyzývaná Prezidentkou SR, vedením Prezídia policajného zboru ako i médiami, aby sa obeť a svedkovia násillia s dôverou obracali na políciu, ktorá im bude nápomocná. Ako efektívny nástroj bezprostrednej ochrany uvádzali **inštitút vykázania násilnej osoby z obydlija**. Klientky volajúce na NLŽ však uvádzali, že vo viacerých prípadoch policajná hliadka privolaná k incidentu násilnú osobu nevykázala, len ju upozornila. Ženy mali pocit, že je ich situácia zľahčovaná. Toto je obzvlášť citlivé, keďže ženy zažívajúce násillie sa často veľmi dlho odhodlávajú vyhľadať pomoc. Ak sa však stretnú s nerešpektujúcim správaním polície, znižuje to ich dôveru v účinnú a dostupnú pomoc.

Rešpektujúci prístup policajtov a policajtiiek orientovaný na potreby obetí považujeme za kľúčový pri ochrane obetí domáceho násillia. K tomu prispeje odborná príprava a školenia v téme domáceho násillia, ktoré zlepšia prístup polície a zvýšia šancu obetí na ceste z násilných vzťahov.

Mária Víteková, vedúca Národnej linky pre ženy zažívajúce násillie uviedla: *„Chcela by som vyzvať všetkých ľudí na Slovensku, aby ani v období uvoľnenia opatrení proti COVID-19 neboli slepí a hluchí voči prejavom domáceho násillia a násillia na ženách vo svojom okolí. Sme tu pre všetkých, ktorí sa potrebujú poradiť, či získať aktuálne informácie o možnostiach pomoci pre ženy zažívajúce násillie. Zavolajte kedykoľvek na bezplatnú a anonymnú linku 0800 212 212 alebo napíšte na e-mailovú adresu linkaprezeny@ivpr.gov.sk. Poradkyne na Národnej linke pre ženy zažívajúce násillie sú s vami pripravené hovoriť o všetkých formách násillia, ktorému sú ženy a ich deti vystavené.“*

Viac informácií o rodovo podmienenom a domácom násillí nájdete na

<https://www.zastavmenasilie.gov.sk/>

a na FB stránke Koordinačno-metodického centra <https://www.facebook.com/kmcrpn/>

Kľúčové slová: #NárodnáLinkapreŽenyZažívajúceNásilie #Nemlčme #zastavmenasilie #SpoločneProtiNásiliu

Kontakt pre médiá: Mgr. Viera Böttcher, manažérka komunikácie národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie, Inštitút pre výskum práce a rodiny, tel. +421 902138962, email: viera.bottcher@ivpr.gov.sk

Inštitút pre výskum práce a rodiny (IVPR) - prioritnou náplňou činnosti IVPR je výskumná činnosť. Ide o aplikovaný sociálny výskum v oblasti sociálnej a rodinnej politiky, politik trhu práce a zamestnanosti, rovnosti príležitostí, zamestnaneckých vzťahov a v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Výsledky výskumov a analýz sú následne využívané zriaďovateľom pri tvorbe zákonov, koncepcií, stratégií a programov v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. IVPR v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia implementoval viacero národných projektov, v rámci ktorých vypracoval pre MPSVR SR Národnú stratégiu zamestnanosti a Národnú rámcovú stratégiu podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe. IVPR plnil a aktuálne plní úlohy MPSVR SR aj v oblasti rodovej rovnosti a prevencie a eliminácie násilia na ženách. Viac informácií o IVPR: <https://ivpr.gov.sk/>

Nonstop fungovanie Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie Inštitútu pre výskum práce a rodiny je financované zo zdrojov národného projektu „Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie“, ktorý realizuje Inštitút pre výskum práce a rodiny vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje www.esf.gov.sk

